

Κ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΠΟΥΤΕΤΣΗΣ 23

45332 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΔΗΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ» ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1997 - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 73 - ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΝΣΗ: ΔΩΔΩΝΗΣ 7 Τ.Κ. 45221 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 1997

Η ΑΥΡΑ ΤΗΣ ΦΑΤΝΗΣ

Τεφροί οι καιροί, βασανισμένα χρόνια, σύγχυση και ασυνενοησία. Καταναλωτική υστερία και πνευματική ατονία. Ο εξουθενωμένος άνθρωπος παίρνει δύσκολα τα βήματά του. Παραπατεί και η αιθρία κατάντησε σπάνιο όνειρο. Ο κόσμος έχει χάσει τον ειρμό και την αρμονία του. Χέρσα τα χωράφια και η δημοσία της καρδιάς χωρίς ποδιά, άγριοι οι δρόμοι!... Λεπτομέρεια απ' τη ζωφόρο της εποχής μας.

Οι οικουμένη γιορτάζει τη φανέρωση του Χριστού στον κόσμο μας. "Θεός φανερώθη εν σαρκί, εδικαιώθη εν πνεύματι, ώφθη αγγέλοις, εκηρύχθη εν έθνεσιν" (Α' τιμ. 3, 15-16). Σύμφωνα με τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο τα Χριστούγεννα είναι: "η Μητρόπολις πασών των εορτών".

Τώρα και δύο χιλιετηρίδες περίπου γεννήθηκε ο Χριστός μας σε φάτνη στη Βηθλέεμ, δηλαδή στο παχνί, στο κρύο. Η Παναγία μας μακριά

στε;

2) Από τη φθορά και το δεύτερο πιθανό σκηνικό μιας σύγχρονης φάτνης, Στη χειμωνιά, στις παγωμένες πολιτείες κάτω από τις γυμνές λεύκες του πάγκου ανάμεσα από πόνο και δάκρυα πορεύεται σκελετωμένος άνθρωπος. Ημιμαθής, αδιάφορος, σκιά. Η κατάντια της νύχτας απεικονίζει την ανεπάρκεια της κοινωνίας μας. Ο συνάνθρωπος με τη σιωπή μιλά για λογαριασμό μας που η ψυχή μας έχει σιγήσει. Τα βήματά του άροτρα οδύνης στην κοιλάδα της δοκιμασίας!

3) Ένα τριαντάφυλλο καρφωμένο στο αγκάθι του σχίνου και ριχμένο στις λάσπες του πεζοδρομίου δεν είναι άλλο από το παλικάρι που κείτεται ημιθανές στα λασπόνερα από ναρκωτικά!... Μήπως τολμούμε να προσφέρουμε για

ση. Μας ενδιαφέρει το περιτύλιγμα, όχι το προϊόν.

Ενεργούμε ενσυνειδήτως πρόχειρα, χωρίς μελέτη, μέθοδο, βιαστικά με γνώμονα το κοντόφθαλμο ατομικό συμφέρον. Πέραν τούτου: "Φούρνος να μη καπνίσει".

Γράφει ο **ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ**
Τ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΗΣ

Στόχος μας οι φθινοί και εύκολοι δρόμοι. Δικαιολογία των ημερών: "Μας κατάστρεψε η τηλεόραση, η τεχνολογία" Μήπως εμείς καταστρέψαμε την τηλεόραση με την χειρίστη συμπεριφορά μας, την κακή χρήση μιας μεγάλης προκοπής της τεχνολογίας;

Κάτω από τέτοιες και παρεμφερείς συνθήκες βίου, γίνεται ολοφάνερο ότι στον εξουθενωτικό λίβα του καιρού μας σωτήρια παραμένει η λυσιτελής αύρα της φάτνης. Φτάνει να τη δεχτούμε ελεύθερα με λαχτάρα στα φυλλοκάρδια μας. Έτσι το ψυχολογικό αδύναμο ον του καιρού μας, ο άνθρωπος, θα συνειδητοποιήσει τον εαυτό του, τις διαστάσεις του την ελεύθερη βούλησή του, την πορεία του. Θα θυμίσουμε ένα χριστουγεννιάτικο τροπάριο της Εκκλησίας μας όπου η ομορφιά του απεικονίζει με ενέργεια τις σημερινές καταστάσεις.

"Την αγριωπόν, ακρατώς γαυρουμένην Άσεμνα βακχεύουσιν, εξοιστρομένον κόσμον καθείλες, πανσθενώς αμαρτίαν Ους είλκυσε πριν, σήμερον των αρχύων Σώξεις δε σαρκωθείς, εκών Ευεργέτα".

Παραθέτουμε κάποια προσέγγισή του:

"Την αγριωπή αμαρτία του αφηνιασμένου κόσμου, που ήτανε γεμάτη περηφάνεια και τρελαμένη από τον οίστρο της ακολασίας, την εγκρέμισες ολότελα. Και κείνους που τράβηξε πριν (η αμαρτία) τους σώξεις σήμερα από τις παγίδες της, παίρνοντάς σάρκα, ω ευεργέτη".

Η ψυχή μας πονάει, πάσχει, υποφέρει, δεινοπαθεί καθημερινά. Όλοι γενικώς διψάμε τη λύτρωση, την απαλλαγή απ' τα δεσμά που χαλκεύσαμε οι ίδιοι. Συχνά κάνουμε το λάθος της πεταλούδας, η οποία υπέθεσε το φως της λάμπας για τη λάμψη του ήλιου, την πλησίασε και κήκε.

Τι μένει για να βρούμε τον σωστό δρόμο; Δεν χορεύεται κανένας να μας το πει, αρκεί να δούμε με τα μάτια της ψυχής μας τον γεννηθέντα Χριστό και να ακούσουμε με την καρδιά μας το "Δόξα εν υψίστοις Θεώ, και επί γης ειρήνη..." Τότε θα προσφέρουμε την καλύτερη φάτνη για να γεννηθεί ο κύριος στις ημέρες μας την καρδιά μας.

Ας ψάλλουμε το απολυτίκιον:

"Η Γέννησίς σου Χριστέ ο Θεός ημών, ανέτειλε τω κόσμω, το φως το της γνώσεως· εν αυτή γαρ οι τοις άστροις λατρεύοντες, υπό αστέρος εδιδάσκοντο, σε προσκυνείν, τον Ήλιον της δικαιοσύνης, και σε γινώσκειν εξ ύψους ανατολήν. Κύριε δόξα σοι".

Χρόνια Πολλά

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ,
ΤΟΪΛΑΒΗ ΚΥ ΣΩΤΗΡΙΟΝ
ΦΩΣ ΤΗΣ ΤΩ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΝΑΚΑΤΑΥΓΑ
ΖΗΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΥ ΕΪΡΟΝΙΑΣ
ΤΑ "ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΚΑ ΝΕΑ"

απ' το σπίτι της, ξένη, κοντά στα αθώα και άκακα αζώα, τους καλοκάγαθους τσοπάνηδες, τους Μάγους και τους Αγγέλους φέρνει στον κόσμο τον Αυτρωτή του.

Σήμερα, πού είναι η φάτνη που προσφέρουμε να γεννηθεί ο Χριστός; Θυμίζουμε τις σκληρές προσφορές μας:

1) Σύγχρονο, χθόνιο και τετριμμένο το πολεμικό σκηνικό. Το συνθέτουν πολεμικές και διωγμοί κατά των διαχρονικών αξιών: ελευθερίας, αξιοπρέπειας, ανθρωπιάς, εργατικότητας, τιμιότητας. Η ιστορία και ο πολιτισμός κατάντησαν λέξεις κενές. Οι θηριωδίες οι γενοκτονίες, ο στραγγαλισμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η βαρβαρότης το φλάμπουρο των αγροίκων. Ο "πολιτισμένος" κόσμος της Ευρώπης και όχι μόνον "φέρνουν νερό στο μύλο" των Μογγόλων Τούρκων!... Πανέμορφοι δεν είμα-

σύγχρονη φάτνη την κατάρα του καιρού μας; Ω της βλασφημίας!

Οι παραπάνω υποθετικές προσφορές μας για κατάλυμα του Χριστού μας συνθέτουν την κορυφή του παγόβουνου, το πρώτο σκαλοπάτι του σαλονιού μας. Ίσως γίνουν κατανοητές αν για κάποιες απ' αυτές, έστω και μία, χύσαμε ένα δάκρυ πόνου!

Παρά τούτα δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε ποιες μπορεί να είναι οι καταλυτικές συνέπειες της συμπεριφοράς όλων, ατόμων και λαών, σ' αυτό το αλαλούμ, τη σύγχυση, το μπέρδεμα, την ασυνενοησία. Μήπως κατάντησε η εποχή μας σταθμός των αγυρτών και του αμοραλισμού;

Και όλα αυτά τα ολέθρια συμβαίνουν γιατί οι ενέργειές μας κινούνται στο φαίνεσθαι, στην επιφάνεια, στην φαινομενική όψη, στην επίφα-

Τα «Καλαρρυτιώτικα Νέα» ξεκίνησαν το πατριωτικό τους έργο τον Νοέμβριο του 1985. Τα χαρακτηριστικά στοιχεία κάθε προσφοράς και της δικής μας ίσως συγχέονται με τις ποικιλώνυμες παράλληλες προσπάθειες άλλων Συλλόγων που δικαιολογούν την ύπαρξή τους με την ισχνή ετήσια κυκλοφορία τους.

Τα «Καλαρρυτιώτικα Νέα» δεν είναι έντυπο, τυπωμένο χαρτί, κείμενο, φυλλάδα. Είναι άσμα. (αρχ. άσμα <άδω (=ψάλλω, τραγουδώ)) μελωδία, τραγούδι, κελάδημα, ψάλμος, εωθινό, ξέσπασμα καρδιάς.

Η μελωδία είναι αρχαία Ελληνική, παλιά έρχεται από τα βάθη των αιώνων. Ξεκινάει από τον Απόλλωνα τον γνωστό Θεό του φωτός, της αρμονίας και της μουσικής. Στα συμπόσια του Ολύμπου συνόδευε με την κιθάρα του το τραγούδι των Μουσών, ενώ οι νεαρές θεές έστηναν το χορό. Η Λητώ με τον Δία καμάρωναν το γιο τους, που φεγγόβολουσε από χάρη και ομορφιά.

Η μελωδία της ομορφιάς, του κάλλους και της αλήθειας όπως την συνέλαβε το τετραπέρατο μυαλό των αρχαίων Ελλήνων στο διάβα των αιώνων απέκτησε μελωδική αρχοντιά από τις μελωδίες και

Γενέθλια της εφημερίδας μας

την αιώνια αλήθεια των αγγέλων της φάτνης της Βηθλεέμ και των Βυζαντινών μελωδών και των τραγουδιών των ακριτών του Διγενή.

Οι αιώνες διαβαίνουν, τα χρόνια κυλούν, ο κύκλος του Ελληνισμού είναι «άχρονος» όπως και η αρχή του, η οποία χάνεται στα βάθη του μύθου και των αιώνων. Οι εθνικές περιπέτειες μέγιστες και η αντοχή των Ελλήνων γρανίτης. Το αιώσιο τραγούδι της Ελλάδος διευρύνεται γίνεται τραγούδι δημοτικό της κλεφτουριάς, των χρόνων της τουρκοκρατίας.

Μέσα απ' τη λησμονιά των καιρών και την αχλύ την μνήμης η Ελληνική μελωδία, δεν λησμονιέται στην άβυσσο της σκέψης και την ομορφιά του ονείρου. Ο λόγος απλός είναι μελωδία αγώνα, θυσίας, αίματος για τις διαχρονικές ηθικές αξίες: ελευθερία, τιμή, αξιοπρέπεια, ανθρωπιά, το ωραίο κλπ. Οι αξίες νοηματίζουν εξανθρωπίζουν και ομορφαίνουν την ζωή.

Είναι καταφανές ότι χωρίς τραγούδι

δεν νοείται ζωή, αρκεί να είναι καλό τραγούδι. Άρτιο άσμα είναι αυτό που έχει περιεχόμενο και μουσική αξίωση δηλαδή έχει στίχους, λόγο και μουσική απόδοση του έσω ανθρώπου. Η ποιότητα του περιεχομένου έγκειται στην ομορφιά

(αισθητική και ηθική) και την αλήθεια που εκφράζει.

Η μουσική, η τέχνη της συναρμο-λόγησης των ήχων, που μας δημιουργεί ευχάριστο συναίσθημα είναι η μελωδική διήγηση του συναισθήματος.

Τα τραγούδια που τραγουδούν

χρόνια τα «Καλαρρυτιώτικα Νέα» ποιός τα συνθέτει, τα δημιουργεί, τα γράφει; Ο ανώνυμος Καλαρρυτιώτης που δεν εκφράζει θεωρητική γνώση, αλλά αγώνα για ζωή και εσωτερική έρευνα του ψυχολογικού λαβύρινθου. Η πορεία της εφη-

μερίδας μας είναι μια πορεία στο φαινόμενο, αλλά κυρίως πορεία του είναι. Στόχος μας η προσέγγιση του ξέφωτου της χαράς, της ομορφιάς και της αλήθειας για μια αξιοβίωτη ζωή.

Βρισκόμαστε στην αρχή της πορείας μας, δεν προσεγγίζεται εύκολα ο ψυχικός, ο ιστορικός και ο πολιτιστικός βίος. Το ευχάριστο είναι ότι βρισκόμαστε σε καλό δρόμο. Δόξα τω Θεώ!

Η μέγιστη δυσκολία είναι η μεγάλη, η μέγιστη, για να κυριολεκτούμε, ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά. Το μεγάλο στη δημιουργία είναι δύσκολο, δεν κατορθώνεται εύκολα. Οι πρόγονοί μας και οι σύγχρονοι Καλαρρυτιώτες, «το μεγάλο» το κατέκτησαν. Συγκριμένα στον τομέα της αργυροχρυσόχουϊας κατέχουν σήμερα διεθνή ακτινοβολία και αναγνώριση. Η οικογένεια Βούλγαρη της Ρώμης μαρτυρεί του λόγου το αληθές.

Ευχαριστούμε το Θεό, τον προστάτη του χωριού μας Αϊ-Νικόλα, τους Καλαρρυτιώτες γηγενείς και της διασποράς και τους φίλους των Καλαρρυτιών για την αμέριστη συμμετοχή τους στον αγώνα μας.

Σας ευχαριστούμε όλους από καρδιάς.

«ΤΑ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Επιστολή του Αρχιεπισκόπου Βορείου και Νοτίου Αμερικής

κ.κ. ΙΑΚΩΒΟΥ

Ο Αρχιεπίσκοπος
απ. Αμερικής Βορείου και Νοτίου
Ιακώβος

21 Νοεμβρίου 1997

Άγαπητέ Κύριε Θεοχάρη,

Λουλούδια όχι μαραμένα, αλλά ζωντανά και άρωματισμένα με τη δροσερή ανάσα της Πίνδου, μάς φέρατε πάλι με τις σελίδες των «Κ.Ν.»

Όλοι πρέπει νά σάς είμαστε ευγνώμονες γιατί μέσα στην ανχημρότητα των ημερών μας, μάς στέλνετε μερικές δροσοσταλίδες με σκοπό βεβαίως νά ξαναφωτρώσουν μερικά από τὰ μαραμένα δυστυχώς ιδανικά, πού ανέβαιναν στίς βουνοκορφές, γιά νά ξαναγράψουν τήν ιστορία μέ καινούργιο γαλάζιο μελάνι.

Μιά πού έχετε τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητέ κ. Θεοχάρη, μαζεύτετε λουλούδια τῆς ὁμορφῆς Ἡπειρωτικῆς γῆς, καί στέλνετέ τα μας ὡς ἐδῶ, γιά νά πιστέψουμε πῶς δέν ὑπάρχουν μονάχα ἀγκάθια, πού ματώνουν τὰ χέρια καί τήν καρδιά.

Με εὐχαριστίες καί εὐχές θερμές

Ἰ.κ.κ. Ιακώβος

Άποψη του Ιστορικού Χωριού μας και νέοι του Χορευτικού μας Ομίλου.

ΠΟΙΗΣΗ

ΤΑΚΗ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

ΝΥΜΦΕΣ

Νύμφες ερώσιμες
Χαμογελαστές
Νύμφες κατάγλωμες
Στελπνές
Πού σχεδιάζουν άστρα
Και όστρακα
Θαλασσινά
Με τα ιαγνά τους
Δάγτυλα
Τα ευθινά

Τ' ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ

Τ' όνομά της
Ιερογλυφικό
Ανθος σιάας
Μετωρίτης
Εμβλημα αποτυπωμένο
Πάνω στο μέτωπο
Το αγιό
Της Αφροδίτης

ΑΥΤΗ Η ΑΚΑΘΕΚΤΗ
ΦΩΤΟΠΛΗΜΜΥΡΑ

Αυτή η ακάθεκτη φωτοπλημμύρα
Προαναγγέλλει
Μίαν υποχθόνια άνοιξη
Την απαστράπτουσα κι όλας ίριδα
Πίσω απ' τα βλέφαρά μας

Ω ΠΡΟΑΙΩΝΙΟ ΡΟΔΟ

Ω προαίωιο ρόδο
Εξάσσια ασπύκαληρη
Ματωμένα χέλι που σμίγουν
Ψιθύρος πορφυρός
Δοξολογία απεριόριστη
Χορός σωτηλός
Φαντασμάτων μεταμμεσμένων
Στη μνήμη ενός αρώματος
Μεθυστικού
Σχεδόν εξουθενωτικού

Η ΔΟΞΑ ΜΙΑΣ
ΥΣΤΑΤΗΣ ΦΛΟΓΑΣ

Αποθαμιζόντας τη δόξα
Μιας ύστατης φλόγας
Αναλογίζομαι πάντα
Την τέφρα των εραστών
Το οστεοφυλάκιο των εποχών

Η ΓΥΝΑΙΚΑ-ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

Κάθε γυναίκα κρύβει
Μια πεταλούδα στο στήθος της
Και κάθε φορά την αφήνει εύθερη
Αναβιώνουν χιλιάδες όνειρα

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΤΙ ΠΙΟ
ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟ

Υπάρχει κάτι πιο συγκλονιστικό
Από τη συντηρένια όψη του τρόμου
Από την κλειστή παλάμη του τάφου
Από τη θλίψη του χαμένου καιρού
Υπάρχει το γαλάζιο
Ενός ματιού παιδικού

ΤΟ ΑΠΟΜΕΣΗΜΕΡΟ

Το απομεσημέριο μοιάζει με φθόγγους μουσικούς
Που στέλλουν στη χειμερινή νεκρώσιμη γαλήνη

Η ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΗ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Στο δρόμο μου συνάντησα μια κοπέλα
Βουτηγμένη στο γαλάζιο
Που ανάμειο' από θάμνους αγκαθιστούς
Που έσταξαν αίμα
Μ' οδηγώ
Τοσσε μίαν αλτική
Διασάφεια

ΟΙ ΛΥΓΜΟΙ ΤΩΝ ΚΑΘΡΕΦΤΩΝ

Οι λυγμοί των καθρεφτών
Πληθαίνουν τη νύχτα
Όπως τη μέρα στο φράχτη
Τα τριαντάφυλλα

ΑΣΠΙΛΟ ΧΙΟΝΙ

Σκοτεινιασμένος ο ουρανός
Τ' άστρα νεκρά
Ενταφιάζονται μες στην πληγή σου
Κι ο άνεμος
Εξαισιος μουσικός
Παίζει ένα βάλς
Με τη σωστή σου
Ασπίλο χιόνι
Ανάρρωσε επιτέλους
Σκότισε τη φεγγαβολή σου

ΟΠΩΣ ΤΑ ΚΑΡΦΙΑ

Όπως τα καρφιά
Σκουριάζουν κάποτε και τα όνειρα
Με τον καιρό

Συνέχεια στη σελ. 5

Στον τόπο μας με

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

Το χιόνι έφτασε το μισό μέτρο μέσα στο χωριό. Επιτέλους σταμάτησε. Τα σύννεφα αναμέρισαν κι ένας κρύος αγέρας ξυρίζει. Η γη μας, τα δέντρα, οι αυλές, οι δρόμοι και τα μονοπάτια έχασαν το πρόσωπό τους. Όλα βαμμένα άσπρα, όλα πετρωμένα σε μια τεράστια λευκή αγκαλιά,

μια αγωνία και χαρά σε λευκό. Άσπρα οράματα μεταφερόμενα από παιδικά όνειρα γύρω μας.

Ξημερώνουν Χριστούγεννα, 25 Δεκεμβρίου, μέγιστη χριστιανική γιορτή για τη γέννηση του Χριστού! Οι χριστιανοί διψάμε για φως, για αλήθεια, για ανθρωπιά. Μόνη απαντοχή μας ο Χριστός. Ο καμμός μας έχει δικαιολογημένο εύρος και μέγεθος.

Το τζάκι στη σπιτομάνα αναμμένο με το μεγαλύτερο πουρναγιάσιο κούτσουρο και τα καλύτερα πυροστούξια για να βρει ζεστασιά ο Χριστός να γεννηθεί στο σπίτι και τις καρδιές μας.

Η έκπληξη

Δεκέμβριος μήνας, καρδιά του χειμώνα. Ο καιρός πάει καλά και όλα θυμίζουν άνοιξη γύρω μας και κυρίως στην καρδιά μας. Ο καιρός σε ξεγελάει συχνά, είναι παιχνιδιάρης. Τα πουλιά ξεγελιούνται στους κλάδους και τους θάμνους και στήνουν πανηγύρια με τα κελαηδίσματά τους. Το τραγούδι τους μας θυμίζει τον Εθνικό μας ποιητή Διονύσιο Σολωμό: "ανάκουστος κελαρησμός κι λιποθυμημένος!"

Προγραμματίζεις πολλά για την άλλη μέρα, αλλά η νύχτα του χειμώνα κάνει το δικό της πρόγραμμα.

Όλα ήσυχα, ήρεμα φρόνιμα. Η νύχτα κυλάει σε ρυθμούς ξεχασμένου ρυακού της πανέμορφης Πίνδου μας. Απόψε δεν ακούγονται ούτε τα σκυλιά λες και έφυγε το χωριό.

Όταν πέφτεις για ύπνο κουρασμένος νωρίς το βράδυ, ξυπνάς το γλυκοχάραμα ευδιάθετος, ευθυμιο, χαρούμενος. Ανοίγεις το παράθυρο στον κόσμο. Απρόσμενη οπτασία. Χιονίζει στα γιομάτα. Ο ορίζοντας χάνει το πρόσωπό του, τα τοιάνια, τα σπουργίτια, τα στραγαλινά (έτσι λέμε τις καρδερίνες) τα πετούμενα του χωριού λαρώνουν στις στρέχες.

Τι έκπληξη κι αυτή. Να πέφτεις για ύπνο με ξαστεριά και να ξυπνάς με χιόνια. Η Πίνδος μας σκυθρωπαίνει, η ημέρα παίρνει χειμωνιάτικα σχήματα, πανδαισία σε μορφές και χρώματα με κυρίαρχο το λευκό του χιονιού.

"Ως εμεγαλύνθη τα έργα Σου, Κύριε..."!

Οι καμπάνες του Αϊ-Νικόλα, πάντοτε γλυκό-λαλες τέτοιες χρονιάρες ημέρες, αηδόνια στο κλαρί, ηχούν χαρμόσυνα. Μας καλούν στην Εκκλησία, μας χαροποιούν, μας συγκινούν. Οι πιστοί ξωμάχοι και οι ξενιτεμένοι χωριανοί μας στα γιορτινά γεμίζουν το Αϊ-Νικόλα που θυμίζει

ημέρες άλλων εποχών.

Η Χριστουγεννιάτικη λειτουργία με τα μοναδικά τροπάρια προχωρεί σε ιλαρή ατμόσφαιρα ψυχικής έξαρσης. Ξεχνάμε το γνωστό ρυπαρό ποτάμι της ζωής προσφοράς.

"Η γέννησή Σου, Χριστέ ο θεός ημών" ψάλλει το εκκλησίασμα ευφρόσυνα. Τι χερουβείμ είναι αυτό θεέ μου!

"Μετά φόβου θεού, πίστεως και αγάπης προσέλθετε". Με δέος και συντριβή μεταλαμβάνουμε. Μεγάλες οι στιγμές της Ορθοδοξίας!

Η λάμψη του
μπαλκονιού

Οι δουλειές και οι έγνοιες τους στέκονται εμπόδια στους ξενιτεμένους Καλαρρυτιώτες να ανέβουν στο χωριό. Ο καμμός είναι μεγάλος και πάντοτε βρίσκεται λίγος χρόνος για μια ανάσα στο χωριό, μια καλόκαρδη καλημέρα κι ένα κερί στον Αϊ-Νικόλα.

Έτσι ανοίγουν τα σπίτια, ανασαίνουν, αγκαλιάζουν το κόσμο τους και γεμίζουν από φως ήλιο, ανοιχτά παράθυρα, αναμμένα τζάκια, τραγούδια, γέλια και χαρές. Ανάβει το καντήλι της Παναγιάς μας στο εικονοστάσι.

Ο αποσταλμένος Καλαρρυτιώτης της πόλης βρίσκει στο χωριό μπροστά μας μια μαγεία από σπίτια, στέγες, αυλές, δέντρα, βουνά, ζωντανά, κόσμο κι όλα αυτά στην αγκαλιά της Πίνδου μας σαν ευφωτιστό ήσυχο παιδάκι στον κόσμο της μάνας.

Δεν αντέχεις τον πειρασμό. Η ημέρα χειμωνιάτικη μ' έναν ορεινό κεφάτο ήλιο ανασταίνει καρδιές. Παίρνεις καρέκλα και ρεμβάζεις. Αφήνεις τη σκέψη και τη φαντασία του να πλανιέται, να ονειροπολεί. Δεν αργεί το γλυκό του κουταλιού στο στολισμένο με το πιτσιπιλωτό πετσετάκι δίσκο.

Τη μέγιστη λάμψη του έχει το μπαλκόνι, όταν όλη η φαντασία σου είναι εκεί. Φωνές, κουβέντες, μουσική απ' το ραδιόφωνο, ζωή, ζωντάνια, γέλιο πηγαίο, αγθόρμητο, γνήσιο. Στο μπαλκόνι μας η χαρά γίνεται βίωμα, εμπειρία, ανάσα ζωής.

ΠΟΙΗΣΗ

Συνέχεια από τη σελ. 4

ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ ΜΟΥ Η ΕΚΦΟΡΑ

Πέρασα τη ζωή μου
Σπέρνοντας φάτα
Στην παθμένα έκταση του χιονιού
Στον αναπεπταμένο χάρτη του έρωτα
Υφαινοντας ένα μανδύα
Με ήχους μουνακούς
Η χαράζοντας λέξεις
Μέσα σε μια κατακόμβη
Αποσιγιστική
Κι όλα τα πράγματα νεκρά
Συνασπάζουν τώρα
Μίαν εδαμβωτική πομπή
Κι ακολουθούν ομόθυμα
Του ονείρου μου την εκφορά

ΤΟ ΧΕΡΙ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΜΗ ΣΟΥ

Το χέρι μου στην κόμη σου
Αναζητώντας
Τα νήματα της αστρατής
Το αρωματισμένο νέφος
Του φεγγαριού τις σχιδές
Τη μυστική φτερούγα
Του αγγέλου

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο ποιητής με όλο το χουσάφι του
Και τη γλωσσάδα ενός βασιλιά
Αναμετράει κάθε στιγμή το βάραθρο
Αποκαθίζει το διάστημα
Κομίζει την ξαστεριά

ΤΟΣΟ ΔΙΑΦΑΝΗ

Τόσο διάφανη
Απροσδιόριστη
Με τη σιά της μόνο
Και τη φτερούγα της
Μαζεύοντας
Λίγο χιόνι
Για να δοξάσει
Την αποδημία της
Εξαπολύοντας μια λάμψη
Εδαμβωτική
Που όμως αλίμωρε!
Δεν διαρκεί

ΕΝΑ ΜΑΤΙ

Έχω φυλάξει ένα μάτι
Σ' ένα κουτί
Ένα μάτι
Που μένει πάντα ζωντανό
Για να ιστορεί
Με τη διαπεραστική του λάμψη
Την άνοιξη και την αυγή
Τη χαρά και την ελπίδα

ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ ΤΟΝ
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΟ

Η θαλάσσα μας ανήκει
Τυφλώθηκαν τα πουλιά
Μέσα στον ήλιο των καλοκαιριάτικων
Που παρλίζει
Τυφλώθηκε ακόμα και ο καιρός
Κι αρχισε να μας λημονεί

ΠΡΟΣΧΑΡΗ ΠΑΙΔΟΥΔΑ

Πρόσχαρη παιδούδα
Προσώ γασφάλλο
Προφύξες, πρυγές
Φτεροκόπημα χελιδονιού
Βέλος αστραφτερό
Ουρανόπληκτο χαιρέ

ΣΥΖΥΓΙΑ

Η μέρα χαράζει τα όρη μας
Επάνω στους τοίχους
Η νύχτα
Επάνω στην πλάκα του τάφου

ΑΝΕΞΙΤΗΛΕΣ ΘΥΜΗΣΕΙΣ

Ανεξίτηλη χαρά της επιστροφής
Ανεξίτηλες θύμισες
Όπου θύνητε ακόμα
Η παιδική ηλικία

ΚΑΛΠΑΖΟΝΤΑΣ

Καλπάζοντας
Με το παρόμοιο διάλογο του
Ευπαιτε τις κοιμισμένες πέτρες
Στο πλαστούποιο
Σχεδιάζω πάνω τους
Ένα απέραντο σταυρό

ΟΛΟΪΔΙΑ ΕΣΥ

Ολόιδια εσύ
Αταράλαχτη
Πιο πειλιτή από τη σελήνη
Και νυμφευμένη για πάντα
Με τον ουρανό
Ενώ εμείς
Στα πόδια σου ριζωνόμαστε
Να χουμε γίνει πέτρες
Η λίγη σάπια
Σ' ένα δρόμο σκοτεινό

ΤΑΚΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ
"Άρωμα ενός κομήτη" 1997
Εκδόσεις: Καστανιώτης

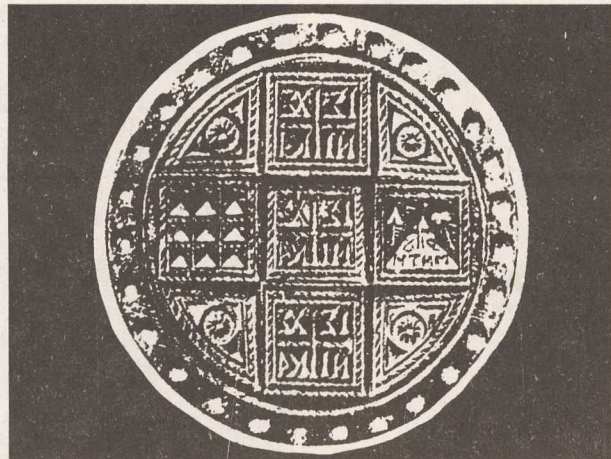
τους ανθρώπους μας

Η προσφορά ή το πρόσφορον

Το πρόσφορο ή "λειτουργιά" έχει το γνωστό στρογγυλό σχήμα και στο επάνω μέρος σφραγίζεται με ειδική ξύλινη σφραγίδα.

Η Μαρία αναθρεμμένη σε σπίτι με πατροπαράδοτες χριστιανικές αρχές ρώτησε τη σεβάσµα γερόντισσα γιαγιά της: Πώς γίνεται το πρόσφορο, σαφώς το σπιτίσιο. Δεν άργησε να μάθει:

Υλικά: Κοσµινισμένο από σιτάρι αλεύρι, ζύμη, αλάτι και λίγο νερό. Η ζύμη φτιάχνεται και αφήνεται 30 λεπτά να φουσκώσει. Μετά βάζουμε µεσ' ένα μεγάλο ταψί το αλεύρι, τη

ζύμη (έτοιμη), αλάτι και νερό και αρχίζουμε το ζύµωμα (χωρίς πολύ νερό).

Όταν τελειώσει το ζύµωμα χωρίζεται το ζυµάρι σε δύο µεγέθη το ένα µικρότερο από το άλλο, χωρίς να κοπεί ο λαµός. Το ζυµάρι τοποθετείται στο ταψί που είναι στρωµένο µε αλεύρι (όχι λάδι) βάζοντας το µεγαλύτερο µέρος από κάτω και πιέζοντας το µικρότερο στο επάνω µέρος. Μετά πιέζουμε µε προσοχή καλά τη σφραγίδα στο επάνω µέρος. Αυτό γίνεται µε όλα τα πρόσφορα.

Τυλίγουμε τα πρόσφορα µε καθαρή άσπρη πετσέτα και τα αφήνουμε σε ζεστό µέρος 30 λεπτά για να γίνουν (να φουσκώσουν). Κεντάµε µε οδοντογλυφίδα τις 4 γωνίες του πρόσφορου. Βάζουμε το ταψί στο φούρνο για τρία τέταρτα της ώρας περίπου και είναι έτοιµα.

Χρήσιµο είναι να ρωτάµε τους παλιούς, που ξέρουν καλά, για να µάθουµε και να συνεχίσουµε την παράδοση της Ορθοδοξίας!

Η Ανθρωπιά

Τι θέπει, τι απουσιάζει, τι βρίσκειται μακριά από τη ζωή μας; Τι διώξαµε, τι κυνηγήσαµε, τι αναγκάσαµε µε τις συμπεριφορές µας να φύγει από κοντά µας; Τι αναζητούµε, τι ζητούµε επίµονα, τι αποζητούµε από το φέροισµο των άλλων; Οι απανωτές ερωτήσεις εικονίζουν και αποκαλύπτουν καθαρά το πρόβληµα σχέσεων µεταξύ µας ανάµεσα στους ανθρώπους.

Μια γενική, ασαφής και αόριστη απάντηση στα ερωτήµατα είναι: Πολλά. Ένα απ' αυτά είναι η ανθρωπιά. Καλά είναι για λόγους σαφηνειας, διαύγειας και ενάργειας να ασχοληθούµε µε τον όρο ανθρωπιά.

Το ουσιαστικό ανθρωπιά παράγεται από τη λέξη άνθρωπος που είναι το τελειότερο από τα όντα, το προικισµένο µε νόηση και έναρθερο λόγο. Ανθρωπιά

σηµαίνει συμπεριφορά, διαγωγή, δραστηριότητα σχέσεων και ενεργειών, φέροισµο που ταιριάζει σε αληθινό, σε υυχικά καθηµερηγµένο άνθρωπο. Χρήσιµο είναι να προσέξουµε το: υυχικά.

Με άλλα λόγια ανθρωπιά είναι η εναρµονισµένη συμπεριφορά του καθέναν µας µε το υυηλό νόηµα: "άνθρωπος". Και όλα αυτά όχι σε ηλίσσια δεκτικά, αλλά σε επίπεδο θυµάτων και πράξεων.

Ο λαός µας λέει: "Δείξε µου τη συντροφιά σου να σου πω την ανθρωπιά σου". Είναι γνωστές και οι ρήσεις: "Αυτό είναι έκφραση ανθρωπιάς" που σηµαίνει: κατάλληλος για ανθρώπους. Ακόµη: "Δεν είναι ρούχο της ανθρωπιάς" κ.ά.

Στην καταχνιά του καιρού µας καλό είναι να ζητάµε κυρίως ο καθένας απ' τον εαυτό του: ανθρωπιά.

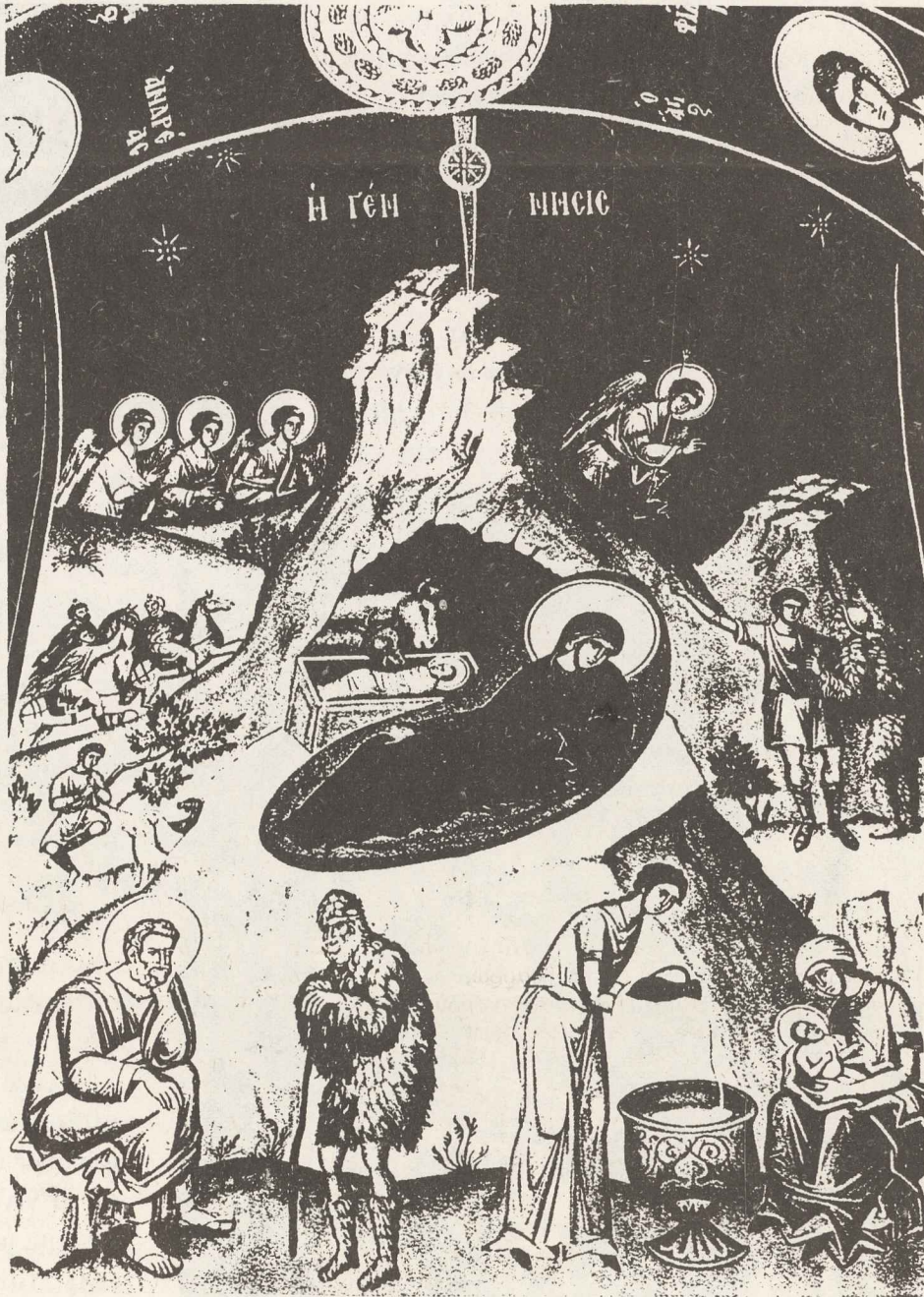
ΠΗΤΕΡ ΛΕΒΙ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Απόδοση: ΜΕΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Τοσοῦτον ο Θεός ηγάτησεν ημάς, ὥστε τον μονογενή του ἔπειμεν υἱόν
Εν ὀνόματι Πνεύματος Θεοῦ. Αἰμήν.
Σκοτάδι ζοφερό: Αἰῶνων ιερότητα:
Βλέπω το μεσονύχτι να κοντοζυγάνει.
Ανασεμιά των λουλουδιών. Σκοτάδι. Των Χριστουγέννων νύχτα
απλώνει.

Είμαι απ' το φως και την ιερότητα αλαφιασμένος.
Κάπου μακριά όλα ξαναρχίζουν,
χειρότερα από τ' όνειρο. Χριστουγεννα ξανά φωτίζουν,
το φως της λάμπας πάνω στο τραπέζι που θαμπώνει
και μένα ρέγη, πιο δυνατά κι' απ' του Χριστού στη φάτην με ταράζουν.
Τρέμουν οι τοίχοι του σπιτιού στο παιοδρομι κι' ιδρωτα στάζουν.
Πένθημα δημαρχεία διαλαλούν κι' αναμασάνε,
ὅ,τι απ' το στόμα μου ακούν, ὅ,τι Άγγλοι δεν μπορούν να πουν,
ρόδινες ρόδες από ρόδα, Χριστουγέννων μέρα.
Τούτη η αρχή πώς με τρομάζει!
Το φως που ανοίγει μια ζωή καινούργια μοιάζει
για να υποφέρει και ξανά να δολοφονηθεί
κι' ἔπειτα πάλι να κοιματισατεί,
να ξαναζηήσει και να μπει ξανά στη φυλακή.
Θεέ μου! τί είναι η ανθρώπινη ιερότητα;
Είναι η άγονη αυγή σε θάλασσα γαλακτερή.
Μπορεί το λίκνο της ελευθερίας να γενεί.
Πες. Ο Χριστός γεννιέται απόψε: θα λευτερωθεί.
Νέους στρατιώτες γαλουχούμε για να τον δολοφονήσουν.
Οι γέρο-δικαστές ζήταν το πνεύμα τους με βενζεδρίνη να τροφοδοτήσουν.
Να είσαι ανθρώπινος, στ' αλήθεια τρομερό,
και να 'σαι δίκαιος, αδυναμίας σημάδι.
Τί είναι η ανθρώπινη γεννιά; Τί είναι η δικαιοσύνη;
Λέω, πως είναι ελευθερία και ειρήνη.
Ευρήματα απ' τη φύση και το λογικό μας
στο έργο των άλλων προς εμάς και στο έργο το δικό μας.
Είν' όρια για την ειρήνη ο θάνατος και η δικαιοσύνη,
γιατί η ζωή τους είναι πίστη
και προφητείες είναι ὅ,τι για Ελευθερία λέμε.
Τάχα ποια είναι η θρησκεία μου αναρωτιέμαι.
Λεύτερος ο Χριστός και να πονεί μπορεί και να πεθάνει
γιατί θα πείτε ὅτι η ελευθερία είν' ουράνια;
Λεύτερος ο Θεός, λεύτερο και το λογικό· η φύση άγρια:
Λέω, η ελευθερία του Θεού σε τούτο το παιδί γεννιέται.
Για ὅ,τι αρχίζει, φόβος δυνατός με ζώνει.
Δεν είναι το σκοτάδι που μας λευτερώνει,
ειρήνη ο Χριστός και λογική και λευτεριά και φως,
είμαι ο τρίτος κόσμος της Βασιλείας της Νυχτός,
il mondo,με το μέτωπο απ' τη σελήνη φωτισμένο,
γλώσσα νεκρή από λόγια, να ζυγνήσει πεθαμένο.
Ο Χριστός μας θα μιλήσει και τα λόγια του βαθεία θα ηχέσουν,
ώρμα θα 'ναι τ' αστέρια κι' οι θεοσιτάδες θα θερίσουν,
και στον αγρό του ύπνου η γη ανοίγει.
Για ὅ,τι αρχίζει, φόβος δυνατός με πνίγει,
κι' είμαι ταπεινωμένος με το να μιλάω.
Σίγασεν ο Θεός τους τέσσερις μεγάλους στον ουρανό ανέμους:
πηγαινεόχονται οι διαβήτες έξω από το δομάτιό μου,
γλκναιουν δυνατές αχτίνες την κίτρινη από το δρόμιο
σήμερα φαίνεται ο Θεός με δίχως περηφάνεια.
Ο κορεσμός της φυλακής, χρόνων ζωή σε φυλακής σατίλα:
ξυπνάμε ανήσυχoi και τρεμουλιάζουμε σαν τα βρεγμένα φύλλα
και ζούμε μες στη φυλακή η ξεχυνόμαστε απ' αυτήν, ωίμένα,
στο δρόμο, πού 'μαι μόνο λίγα σπίατα φωτισμένα.
Στον ύπνο μας τη γένση του ψωμιού της φυλακής κρατάμε
και στη δουλειά μας ρούχα φυλακής φορούμε.
Μες στο Νοτιά, το πούτι, φανταρουν κάποια πουλιά
σαν τις βουσοῦλες, ως χαμοπετάνε στα κλαδιά:
Η φυλακή των τριάντα χρόνων το μυαλό μου κατασπιάζει,
στοχαζομαι με φυλακή πως η Αγγλία μοιάζει,
το φρετιβάλ του αγέρα μες στο δάσος το πυκνό
κι εγώ δίχως ιμάδα κι' εγώ δίχως χυμό,
είμαι το ξεραμένο ξύλο απ' τη ζωή της φυλακής:
δεν έχω καμιά γνώση για φυτά και δέντροισά,
σκέφτομαι το Χριστό σαν κιά το δέντρο μες στη χειμωνιά,
που τρώει το χώμα το αδοῦλετο του χωραφιού
και σαν πλινθόχτιστη μια καμινάδα ψηλός και δυνατός,
τιμητικό στεφάνι, φύλλα θαλερά, φορεί
και είναι ευλογημένος και τους ουρανοῦς ευλογεί.
Στ' αλήθεια με τρομάζει τέτοια δύναμη στη ζήση
τέτοια ζωή, σαν τη δική μου, δεν μπορεί να ξαναζηήσει,
τη φύση αδύναμος να σταματήσω και της φύσης την πορεία,
δύναμη ψυχής για μένα είναι η ελευθερία.
Θεέ μου, δεν ξέρω, την ελευθερία πώς κερδίζουν,
γνωρίζω πως για μένα τα πελάνα τρίζουν
και τα βαρεία πριόνια στο ξερό ξύλο σφουράνε.
Του κάκου αναζητούν το δρόμο τους, ὅσοι απ' τη φυλακή το σκάνε.
Σαν το ποτάμι μοιάζει του Χριστού μας η ζωή,
νερό απ' τη γη, κρύο νερό, που τίποτα εκεί δε ζει.
Σαν το πουλί ή το ψάρι θα μπορούσα εκεί να ζω,
κάτι της εποχής να 'μαι μονάχα επιθυμώ.
Ετσι ο άοπρος κίνκος μίλησε μες στη αγάτης τη φωλιά τη δροσερή,

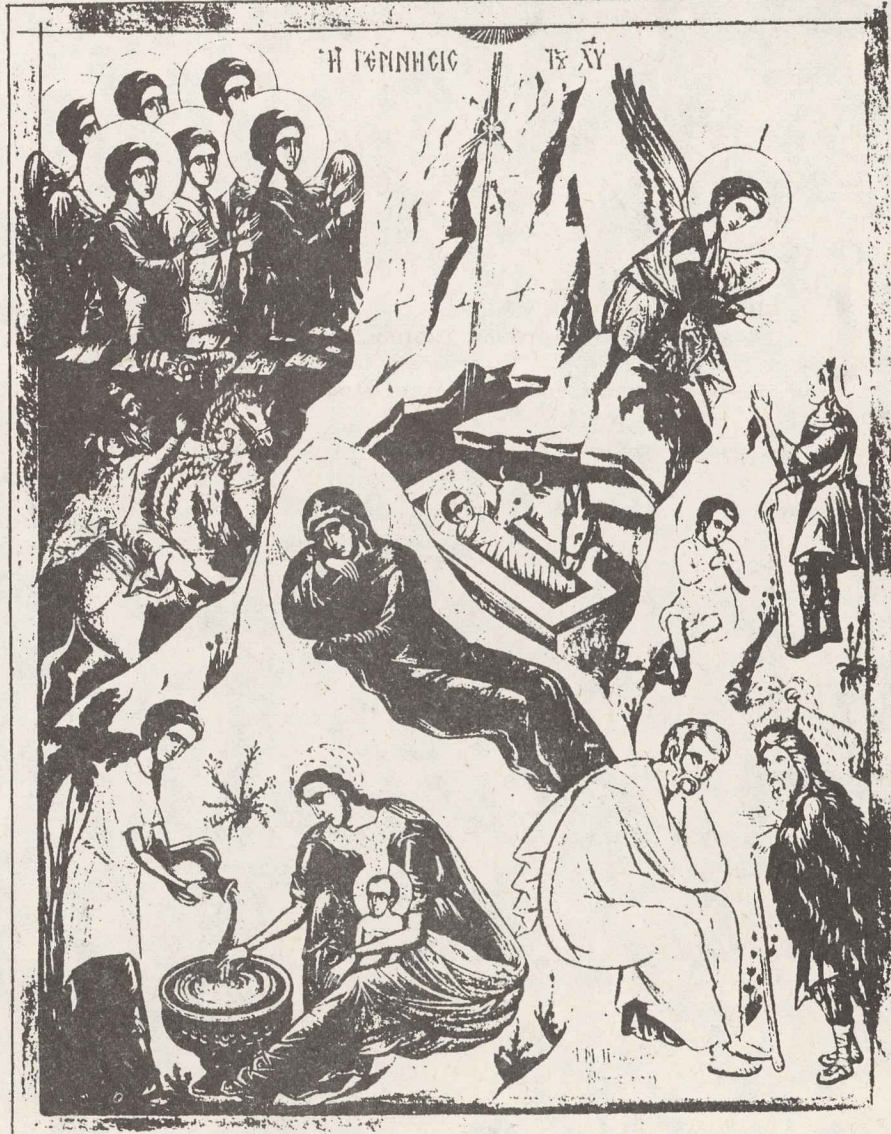
στης σχολής του την ώρα, έτοι μίλησε το σιωπηλό, στοχαστικό πουλί.
Δεν ξέρω πώς μπορώ κι' εγώ να ζω σαν το Χριστό:
είναι το κέρδος κι' η ωφέλεια στον κόσμο αυτό,
είναι μια γλώσσα διαφορετική, που βάθος κλείνει
και στον αιώνα τούτο ταραγμένη καλωσύνη.
Το βάθος του ανθρώπου δε γνωρίζω ωστόσο,
δεν μπόρεσα μέσα σε δέκα χρόνια να το νοιώσω
τί είναι να ζεις και σύ όμοια με το Χριστό:
μα με φοβίζει, ὅ,τι έχω κάνει πιστευτό.
Κράζει ο πετεινός και το λειψό το κόκκινο διαπιάζει,
οι αστυνομικοί με τα πολιτικά, έξω στ' αγιάζι,
διόχουν λίγους ζητιάνους μεθυμένους πέρα,
είτε ο Θεός, "άφετε αυτούς" των Χριστουγέννων μέρα.
Είν' αγωνία η ζωή, βοή, τρόμου σιαά
και χειροπέδες καρτερούν αγόρια νυστερικά.
Είναι ένας τόπος συρματόπλεχτος, αταίριαστος γι' ανθρώπους.
Ο κάθε γέρος βρώμικος μες στις φωτιές του φτύνει.
Θεέ μου! Ποιος θα μου πει η ανθρώπινη ζωή τί κλείνει;
Είναι το άγιομα των βράχων όταν οι νεκροί ξυπνάν.
Τ' αλογα της Σελήνης με κορμί σκελετωμένο.
Τ' αλογα του ήλιου με το τρίχωμα το μεταξένιο.
Μα, πες μου την αλήθεια. Η ζωή του ανθρώπου με τί μοιάζει;
Τ' όραμα είναι που στο ξύπνιο μας φαντάζει,
Είν' η πραγματικότητα με τη δική της τη μορφή,
η γέννηση του Χριστού σ' εικόνα ζωντανή:
τρομακτικό μας φαίνεται να βγαίνει αληθινή,
είναι της μέρας φως, που στο γαλάζιο και χρυσό διαλύεται,
στα πλούσια της παρθένου χρώματα τ' αστερί σβήνεται,
πλάσματα πτερωτά που κλείνουν την ειρήνη και δικαιοσύνη.
Το πρόσωπό της, διφορούμενο, κρύβει η Σελήνη.
Σε τέτοιο τόπο νοιώθεις την ανάγκη της σιγής.
Απ' άγριο πόθο τούτο το βουνό φουντώνει,
στα χέρια της φωτιάς η ανθρωπότητα ιδρώνει,
της Άνοιξης το θερμολίπη είναι η κάθε νια:
το πράσινο σταφύλι στον μαύρον δέντρων τα κλωνιά.
Χτυπάει το πέλεκυ μες στα δέντρα, ωστόσο
ετούτες τις εικόνες δεν μπορώ να νοιώσω,
κάτι το σκοτεινό απ' αυτές θε ν' απομείνει,
πρέπει να κατακρίνω μια ποιητική δικαιοσύνη

Συνέχεια στη σελ. 7

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Συνέχεια από την σελ. 6

Τα βράχια βλέπω απ' το ποτάμι φραγμένα,
στον δρεπανιού το χτύπημα τ' απόκλαδα πεσμένα:
Με τέτοιες σκέψεις νοιώθω ν' αποχτάω τη λευτεριά μου
και κλείνω το Χριστό κι' ὅσα υπόφερε μες στην καρδιά μου.
Βλέπω πως δεν μπορούσε να γεράσει στη ζωή
μόνο η διδασκαλία του να γίνει πιστευτή:
Δύναμη της ψυχής τρανή είναι του Χριστού η ελευθερία,
ζει ο Θεός, μιλάει ο Χριστός, τραβάει η φύση τη δική της την πορεία.
Τί τ' όφελος κι' αν πλούτη μας του Χριστού η πανοοφία;
μια μάσα από ίσκιους σκοτεινούς είναι η θεολογία.
Δεν ήτανε κανόνας ανστήρα δεκτός
ὅ,τι τη θεμελιώδη του αρχήν έχει ὅ,τι είπεν ο Χριστός:
Αυτό που είπεν ο Χριστός, ήταν πρωτόγονο κι' απλό,
ήταν ὅ,τι είναι ο Θεός, ὅ,τι μπορώ νά μαι κι' εγώ.
Από έδαφος, παρθένο, αγνό ξεχύνεται η ρήση,
βαθύς θα γίνει ο Θεός, ο άνθρωπος κι' η φύση
στα λόγια, που το στόμα σου θα πει:
αν την ψυχή σου ανοίξεις, είν' η αλήθεια ὅ,τι θα βγει.
Είν' η ελευθερία που τον άνθρωπο κάνει βαθύ,
μια αδόμαστη απλότητα είναι του Χριστού μας η ζωή.
Ποια είναι η θρησκεία μου δεν το καταλαβαίνω
ξανά νιώθω της φυλακής μου τ' ανηφόρι ν' ανεβαίνα.
Βλέπω ένα νέο Φρανκενστάιν στο πρόσωπό μου,
βήχοντας και ριγώντας, τραβάω το δρόμο το δικό μου.
Ὅ,τι γνωρίζει ο Χριστός είν' τ' αρχικά στοιχεία
και είναι Ιλιάδα του Χριστού η τραγωδία:
Ὅμηρος είναι ο Χριστός και οι τιμές που απόλαυσε ο Χριστός,
είν' άγρια μουσική, ένας μικρός διθύραμβος Βαλκανικός,
που τα πουλιά νεκρά θα ρίξει, κι ο ουρανός θε να ραγίσει.
Πέφτει παντού επάνω στους νεκρούς το χιόνι,
τη γλιστερή σκεπή του κοίτα πως απλώνει
πάνω απ' τους μαυρισμένους των νεκρών σωρούς:
κοίτα το χειμωνιάτικο ήλιο, ποῦσι τον τυλίγει
και το πυκνό το χιόνι τον αέρα καταπνίγει,
χάνεται ο ήλιος σε μιαν έκρηξη φωτιάς.
Πού είσαι Θεέ; Νιώθω τα μέλι μου, στο ερημοτόπι, παγωμένα,
πονοῦν τούτα τα ζωά πληγωμένα
και οι λευκές νιφάδες του χιονιού ὅλο πέφτουν:
ωστόσο τη θρησκεία μου να καταλάβω δεν μπορώ
πως με τις πόλεις είναι σχετική θαρώ,
σα να μην ήξερα ποιος είναι αυτός ο δρόμος
κι όμως την πέτρα του αγαπούσα και τη σκοτεινιά του
κι εκεί πλανήθηκα, δίχως να ξέρω τ' όνομά του
και είμαι ταπεινωμένος. Άλλατα Χριστουγεννα.
Το λογικό είναι ο Χριστός κι εγώ απογυμνωμένος.
Ξέρω τι ξέρει ο Χριστός. Ξέρω τι είναι ο Θεός.
Είν' η ζωή μια σκοτεινή και δίχως στάβια πορεία,
μια παρασκήμ που αντιμαχόμαστε τη δύναμη τη Θεία
κι αποκλώ το δρόμο αυτό, δρόμο της αρετής.
Ψηλότεροι είμαστε, διασπαρμένοι, απ' τους Θεούς,
χαμένους τώρα μες στους χιονισμένους τους δρυμούς.
Ξανά ρωτάω, τι είναι η ανθρώπινη αρετή;
Τον Ευαγγελίου τη ρήση έχω πιστέψει αληθινή.
Τώρα, μέσα απ' αυτή τη γη τη βραχιασμένη,
κρυφά να γίνω τ' όρος μ' απομείνει.
Όσο πιο σπλαχνικός, τόσο πονοιμηχίας ανάγκην έχεις.
Όμοια με δρόμοι φως, πυκνό σκοτάδι σε κυκλώνει,
το ένδυμα της νυχτός το σώμα σου διπλώνει.
Ευτυχισμένοι, βλέπουν το Θεό, ὅσοι έχουν καθαρή ψυχή.
Τρανή θα 'ναι γι' αυτούς χαρά η σάλπιγγα η πολεμική.
Στους ουρανοῦς είμαστε απόψε νηκοίμοι
προσμένουμε να ηχήσει η σάλπιγγα η σκονισμένη,
ξέρει ο Θεός, ο Τζακ και Τζιλλ ο πόθος πως να κερδίσει,
που είναι caritas et amor, σε γλώσσα αγγλική.
Κάποτε υπάρχει ονίσκν κι έργα θεατρικά:
Δίχως μεταμύριση θα 'ρθω το βράδυ
είν' το κεφάλι μου γυμνό και το αίμα μου σκοτάδι-
αυτά τα λόγια είτε ο Θάνατος στην ακαιμάτρη αγάπη.
Θεέ μου! τί είναι ο Θεός; και τι η αγάτη του μας φανερώνει;
Ζωή είναι η γλώσσα του κι ο θάνατος το βεβαιώνει.
Τον κόσμο δεν μπορώ αρχικά να εννοήσω,
οῦτε το σπίτι μου δεν μπόρεσα να κυβερνήσω,
γεννήθηκα ένας άνθρωπος ελάχιστα αγνός
κι έχω πειστεί πως πρέπει να 'ναι ολότελα αληθινός
κι όμοιος με το Χριστόν ο άνθρωπος για να εννοήσει
πόσον ευλιγνικά ο Χριστός έχει τον άνθρωπο αγατήσει.
Είναι μια λέξη ολότελα απλή, μα δυνατή,
λέξη που σα μαγνήτης σε τραβάει και σε ζωογονεί.
Σε λίγο θα 'ρθει μεσονύχτι, Χριστουγέννων νύχτα.
Δε δύναμαι να πα, το φως του κόσμου είναι η αγάπη.
Λέω πως είναι ο Χριστός η βασική δικαιοσύνη,
πιο καθαρή κι από το φως, πιο δυνατή κι απ' την ειρήνη.
Επάνω στο κεφάλι του το ίδιο, το στέμμα του ο φόνος θα το λιώσει,
στον κόσμο που άρχισεν ο φόνος, ο λόγος του Χριστού τέλος θα δώσει.
Λέω πως του Χριστού η δικαιοσύνη μηνάει για μας αφανισμό,
μα δεν τολμάω η προσευχή μου να 'ναι για δεύτερο ερχομό.
Λεύτερος είναι ο Θεός, λεύτερος να ο Χριστός ζει και θα ζήσει
δεν ξέρω πως η ελευθερία θα με χαλουνήσει.
Μες στο Φθινόπωρο, σ' αυτά τα χρώματα, στο κρύο,
πώς ν' αποκτήσω η έννοια με ζαλιζει,
ὅ,τι η αγάπη κι' η ελευθερία του Χριστού κερδίζει:
Σ' αυτό τον τόπο το ψωμί που τρώω, είναι το ψωμί Του.
Νομίζω είναι, ὅ,τι ο φτωγμένος κόκκος σίτου

στα βόρεια της Οξφόρδης κάτω από την ιγρομένη γη,
το στάμι που γεννιέται δίχως λόγια μέσα στη σιγή.
Στοχαζομαι πως ο Θεός είναι το λογικού ο σκοπός
και πιότερη σιγή κρατάει, ὅσο πιο γίνεται γνωστός.
Δεν έχω πρόθεση σε διαφώτιση να καταλήξω,
δεν είναι ο Θεός κάτι που θα μωρόσω να σας διαφωτίσω:
ὅ,τι είχα μια ψυχή δε θα ήθελα να πα,
τη ροδαυή να σκάει βλέπω, το πυκνό το χιόνι,
το Μπρίστολ κόκκινα και πράσινα φάτα ν' απλώνει.
Μια ψευτική υπεράσπιση ο Χριστός μας δίχως το θεό,
ψευτική αθωότητα είναι κι οι θεοὶ ήμιοι,
μες στο σκοτάδι αυτό που ζω, πιστεύω στην αρχή
πως ο Χριστός γεννήθηκεν από παρθένα αγνή.
Η ελευθερία του Θεού για μας αφανισμός:
νομίζω πως η θάλασσα κι ο ουρανός
η θάλασσα η πολύμορφη, η αλόγιστη, η άστατη εκείνη,
οι θάλαες, η πάχνη και τα σύννεφα, η έγχρομη αστεραντοσύνη,
έσαν καθοδηγητή αληθινό του αμματος, που ζω, αντιπροσωπεύουν
και οι καιροί αγάλι-αγάλι ὅλο και χειροτερεύουν.
Πετώντας μες στον ήλιο λίγοι γλάροι κροῦναι.
Σαν έρθει ο Χριστός μες στον αγέρα κι είναι μόνος,
χειμόνα μες στη θάλασσα την αερολιμένη,
για μένα η ασχική δικαιοσύνη τι σημαίνει;
Ανθρώπινη ελπίδα. Ητες στη ζωή μας αλάνταμε.
Βλέπω τα τανις στους δρόμους και φοβάμαι.
Σαν ένα σκολιασμένο δίχως σιγουριά, που η λογική του
είναι μια αδέξια στάση για υπεράσπιση του
ο χρόνος ὅσο φθίνει ωριμότητα μου δίνει,
έγλημα πάντα το ίδιο η αναξιοσύνη.
Νύχτα των Χριστουγέννων. Βαθύ το νοήμα τους ὅ,τι είπεν ο Χριστός.
Στην κοῦρα του κοίτη κοιμώπαι ο κίνκος μοναχός,
πρότυπο της ψυχής χιονοφρετής λευκότητας,
δύλα στο αέλιον ποτάμι ζει, μα η ζωή η δική μου πιο μακριά:
Μονάχα που εγώ ζω πάντα σε ηουχία.
Δεν κλείνει το σκοπό του ανθρώπου η απελπισία.
Τα ρόδα έχουν το λόγο τους ν' ανοίγουν η να κλειούν.
Έχω πιστέψει κάμποσες φορές πως απ' την πίστη ζω
και ο Θεός ξέρει αν το θάνατο θα φοβήθω.
Η νύχτα που ο Χριστός την πρώτη του πνοή ανασαίνει
και η μέρα κρύσεως που η λύπη του πεθαίνει,
Είναι ὅ,τι πιο πολύ στοχαζομαι μες στη ζωή.
Δεν ξέρω αν τον καταλαβαίνω μόνον.
Δεν ημπορώ σε πόλεμο να είμαι με το χρόνο
ναις της λευτεριάς μυτηρίο ζορμένο
λέω απ' τη θάλασσα δεν είναι σκεπασμένο,
Θεέ μου, να ήμω τη ζωή μου δεν μπορώ, και τώρα
πιστεύω οι σιγασμένες σάλπιγγες θα ηχέσουν μια μέρα
veritas, caritas κι εμείς θα ξέρουμε πέρα για πέρα
πως του Χριστού η αρετή απ' τη δικαιοσύνη του Θεού πηγάζει.
Έχω πιστέψει ὅτι η αλήθεια του Ευαγγελίου καταναγάζει.

Peter Levi S.J.

«Χριστιανικών Συμπίοσιον» 1969
Εκδόσεις: «ΕΣΤΙΑΣ»

Παραμονή Χριστούγεννα

Κρύο τάντανο έκανε, παραμονή Χριστούγεννα. Ο αγέρας σαν νά 'τανε κρύα φωτιά κ' έκαιγε. Μα ο κόσμος ήτανε χαρούμενος, γεμάτος κέφι.

Είχε βραδιάσει κι ανάφανε τα φανάρια με το πετρόλαδο. Τα μαγαζιά στο τσαρσί φεγγοβολούσανε, γεμάτα απ' όλα τα καλά. Ο κόσμος μπεινόβγαине και ψούνιζε' από το

ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

'να το μαζί έβγαине, στ' άλλο έμπαине. Κι όλοι χαιρετιόντανε και κουβεντιάζανε με γέλια, με χαρές.

Οι μεγάλοι καφενέδες ήτανε γεμάτοι καννό από τον κόσμο που φουμάριζε. Ο καφενές τ' Ασμένιου είχε μεγάλη φασαρία, χαρούμεν φασαρία. Είχε μέσα δυο σύμπες, και τα τζάμια ήτανε θαμιά, απ' όζω έβλεπες σαν ίσκιους τους ανθρώπους. Οι μουστερίδες είχανε βγαλμένες τις γούνες από τη ζέστη, κόσμος καλός, χαλοπερασμένο νοικοκυρέο.

Κάθε τόσο άνοιγε η πόρτα και μπαίνανε τα παιδιά που λέγανε τα κάλαντα. Άλλα μπαίνανε, άλλα βγαίνανε. Και δεν τα λέγανε μισά και μισκοούτελα, μια τα λέγανε από την αρχή ίσαμε το τέλος, με φωνές ψαλτάδικες, όχι σαν και τώρα, που λένε μονακά πέντε λόγια μπρούμυτα κι ανάσκελα, και κείνα παράφωνα.

Αντίκρου στον μεγάλο καφενέ τ' Ασμένιου ήτανε κάτι φτωχομάγαζα, τσαρουκιάδικο, ψαθόδικα και τέτοια. Ίσα-ίσα αντίκρου στη μεγάλη πόρτα του καφενέ ήτανε ένα μικρό καφεενάκι, το πιο φτωκικό σ' όλη την πολιτεία, μια ποντικότρουπα.

Ενώ ο μεγάλος ο καφενές φεγγολογούσε και τα τζάμια ήτανε θολά από τη ζέστη, η ποντικότρουπα ήτανε σκοτεινή, γιατί η λάμπα, μια λάμπισα τιμηλιασμένη, μια άναβε, μια έσβηνε, όπως έμπαινε ο χιονιάς από τα οπασμένα τζάμια της πόρτας. Η φωτιλήθρα ήτανε στραβοβιδωμένη και τσαλαπατημένη σαν το μούτρο του καφετζή, του μπαρμπα- Γιαννακού του Χατζή, το φιλίλι στραβοκομμένο, το γυαλί οπασμένο από το 'να μάγουλο και στην τρύπα είχανε κολλημένο ένα κομμάτι ταραμαδόκαρτο. Βάλε με νου σου τι φως έδινε μια τέτοια λάμπα! Κάτω τα σανίδια ήτανε σάπια και τρίζανε. Στον τοίχο ήτανε κρεμασμένα δυο-τρία παμπάλαια κάντρα, κοπιωμένα σαν αρχαία εικονίσματα: το 'να παρίστανε τον Μέγα Πέτρο μέσα σε μια βάρκα που την έδερνε η φουρτούνα, τ' άλλο τον μάντι Τερεσία που μιλούσε με τον Αγαμέμνονα, τ' άλλο τον Παναγή τον Κουταλιανό που πάλευε με την τίγρη.

Η πελατεία ήτανε συνέχεια με το καφε-νείο. Όλοι-όλοι ήτανε πεντ' έξι γέροϊ σκεβρωμένοι, σαράβαλα, με κάτι τρύπιες γούνες που δεν τις έπιανε ακσίτρι. Δυο-τρεις ήτανε γιαιλικάρηδες, δηλαδή είχανε καμιά σάπια βάρκα και βγάζανε θαλασσινά για μεζέδες, που τα λέγανε γιαιλικά, γιατί βρίσκονται στο γιαιλό, δηλαδή στα ρηκά νερά. Οι άλλοι ήτανε φρουκαλάδες, δηλαδή κανόνα φρουκαλιές. Ήτανε και κανέναν νεκροκουβαλιητής και κανέναν καρβουνιάρη. Να, αυτά ήτανε η πελατεία.

Ο βoriάς έμπαινε μέσα με την τρούμπα, και στριφογύριζε τη λάμπα που κρεμότανε από το μαυρισμένο ταβάνι, κι αναβόσβηνε. Από το κρύο τρέμανε οι γέροϊ και κουκουλιζάνε τα χέρια τους, τα βάζανε κι από πάνω από το τσιγάρο, τάχα για να ζεσταθούνε.

Ο φρουκαράς ο καφετζής, για να μην παγώσει, έκανε σουλάτσο, πηγαινοερχότανε από το τεζάκι ίσαμε την πόρτα, με την παλιοχούνα ριχμένη από πάνω του' και, για να δώσει κουράγιο στην πελατεία, εκεί που σουλατσάριζε, τον έπιανε το σύγκρου και κτυπούσανε τα κατασάγονά του, κ' έσφιγγε απάνω του την παλιοπατατούκα του κ' έλεγε: "Εεεε! Μωρέ ζεστό που είναι το καφεενά-

κι μας!..."

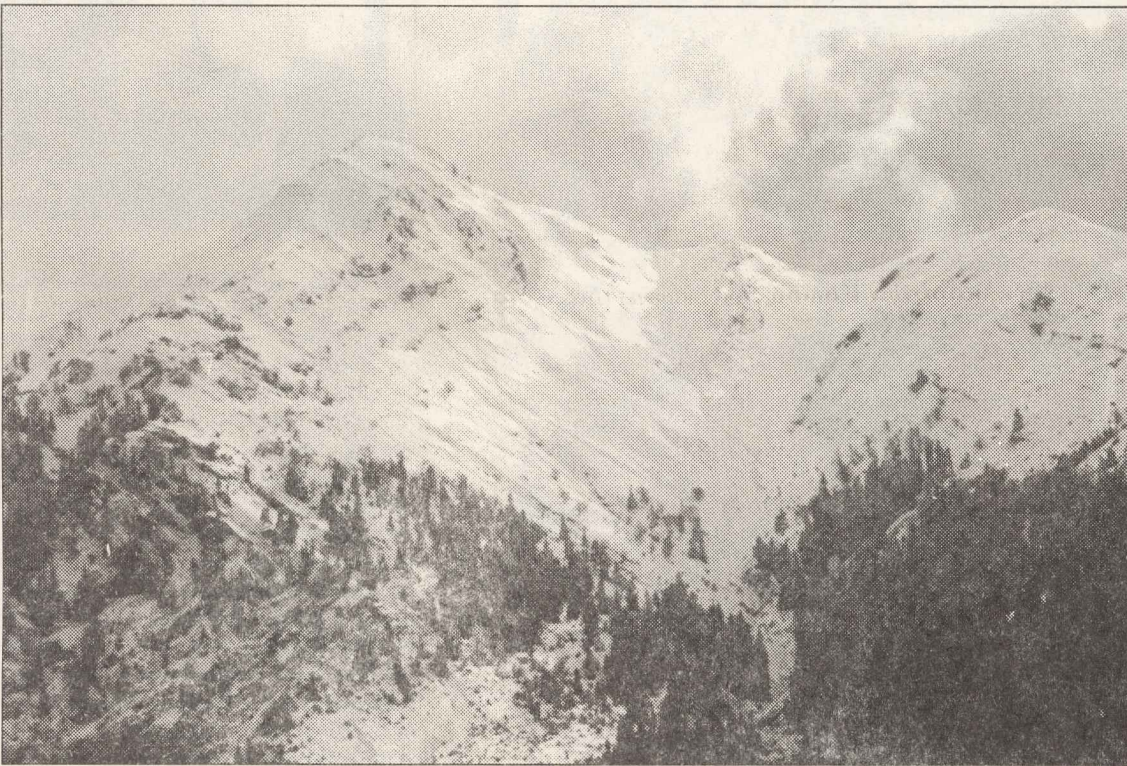
Ύστερα γύριζε κ' έδειχνε τον μεγάλο καφενέ, που καπνίζανε κάργα οι σύμπες, κ' έλεγε: "Αντίκρου, σκυλί ψοφά! από το κρύο... σκυλί ψοφά!" Ο καίμένος ο μπαρμπα-Χατζής!

Απ' όζω περνούσε κόσμος βιαστικός, με γέλια και με χαρές. Από δω κι από κει ακουγόντανε τα παιδιά που λέγανε τα κάλαντα στα μαγαζιά.

Η ώρα περνούσε κι ανάρπινε σιγά-σιγά ο κόσμος. Τα μαγαζιά σφαλούσαν ένα-ένα. Μοναχά μέσα στα μπαρμπεριά ξουριζόντανε ακόμα κάτι λίγοι.

Στο τσαρσί λιγόστευε η φασαρία, μα στους μακαλάδες γυρίζανε τα παιδιά με τα φανάρια και λέγανε τα κάλαντα στα σπίτια. Οι πόρτες ήτανε ανοικτές, οι νοικοκυρέοι, οι νοικοκυράδες και τα παιδιά τους, όλοι ήτανε χαρούμενοι, κ' υποδεχόντανε τους ψαλτάδες, και κείνοι αρχίζανε καλόφωνοι σαν κοτζάδες:

Καλὴν εσπέραν, άρχοντες, αν είναι ορισμός σας,
Χριστού την θείαν γέννησιν να πω στ'

Η χορυσή "ΚΑΤΑΦΥΓΓ" υψ. 2160 μ. χιονισμένη-Απέναντι από τους Καλαρρύτες. Φωτ. Κώστα Μπαρμπαούτη

αρχοντικό σας.

Χριστός γεννιέται σήμερα εν Βηθλεέμ τη πόλει,
κι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η κτίσις όλη...

Κι αφού ξιστορούσανε όσα λέγει το Ευαγγέλιο, τον Ιωσήφ, τους αγγέλους, τους τσομπάνηδες, τους μάγους, τον Ηρόδη, το σφάξιμο των νηπίων και την Ραχήλ που έκλαιγε τα τέκνα της, ύστερα τελειώνανε με τούτα τα λόγια:

Ιδού οπού σας είπαμεν όλην την ιστορίαν,
τον Ιησού μας του Χριστού γέννησιν την αγίαν.

Και σας καλονυκτιζομέν, πέστε κοιμη-
θίτε,
ολίγον ύπνον πάρετε και πάλιν σηκωθεί-
τε.

Και βάλετε τα ρούχα σας, εύμορφα ενδυθίτε,
στην εκκλησίαν τρέξατε, με προθυμίαν μιπήτε.

Ν' ακούσετε με προσοχήν όλην την υμνωδίαν
και με πολλήν ευλάβειαν την θείαν λει-
τουργίαν.

Και πάλιν σαν γυρίσετε εις το αρχοντι-
κόν σας,

ευθὺς τραπέει στρώσετε, βάλτε το φαγη-
τόν σας.

Και τον σταυρόν σας κάμτε, γευθήτε, ευφρανθήτε,
δότε καικανενός πτωχού, όστις να υστε-
ρήται.

Δότε κ' εμάς τον κόπον μας ό,τ' είναι ορισμός σας,
και ο Χριστός μας πάντοτε να είναι βοη-
θός σας.

Και εις έτη

πολλά.

Μπαίνανε στο σπίτι με χαρά, βγαίνανε με πιο μεγάλη χαρά. Παίρνανε αρχοντικά φιλοδώρηματα από τον κουβαραντά τον νοικοκύρη κι από τη νοικοκυρά λογιώ-λογιών γλυκά, που δεν τα τρώγανε, γιατί ακόμα δεν είχε γίνει η Λειτουργία, αλλά τα μαζεύανε μέσα σε μια καλαθιέρα.

Αβραμιάια πράγματα! Τώρα στεγνώσανε οι άνθρωποι και γινίκανε σαν ξερίκια από τον πολτισμό! Πάνε τα καλά χρόνια!

Όλα γινόντανε όπως τα 'λεγε το τρα-
γούδι: Πέφτανε στα ζεστά τους και παίρνανε έναν ύπνο, ως που αρχίζανε και κτυπούσανε

Βλογημένου. Τα πρόβατα είναι σταλιασμένα κάτω από τη σάγια κι ακούγονται τα κου-
δούνια, τιν-τιν, όπως ανακαράζουνε. Επειδή γεννάνε, οι τσομπανάρεοι παραφυλάγουνε και, μόλις γεννηθεί κανένα αρνί, τ' αρπάζνε και τομπάζουνε στο καλύβι και το ζεσταί-
νουνε στη φωτιά να μην παγώσει. Απ' όζω φωνάζουνε οι μαννάδες. Η φωτιά ξελοκίζει και το καλύβι είναισαν καμιά.

Εκεί μέσα βρίσκονται εξ'-εφτά νοματιέοι, καθισμένοι γύρω από τον σοφρά. Πρώτος είναι ο αρχισέληγκας Γιάννης ο Βλογημέ-
νος, που, όμα τον δεις, θαρρείς πως βριάκεσαι αληθινά στο μαντρί που γεννήθηκε ο Χριστός. Είναι αρχαίος άνθρωπος, αβώς, με γένεια μαύρα, σαν άγιος. Τα ρούχα που φορά είναι βρακιά ανατολίτικα, στα ποδάρια του έχει τυλιγμένα πετσιά δεμένα με λαγά-
ρες, στο σελάχι του έχει ίσκα και τσακμάκι. Κ' οι άλλοι τσομπάνηδες είναι σαν τον Γιάννη, μονακά που ο Γιάννης κάθεται με το ποκκάμιο, ενώ οι άλλοι, επειδή βγαίνουνε όζω για να κοπάζουνε τα νιογένιντα, φρά-
νε προβιές προβατίσιες με το μαλλί γυρισμέ-
νο από μέσα.

Αυτοί που κάθονται στον σοφρά είναι μουσαφιρέοι. Ο ένας είναι ο Παναγής ο Στριγκάρης, κοντραμπιταζής ζακουσιμέ-
νος για την παλληκαριά του. Είχε πάγει για κυνήγι και νυχτώθηκε στο μαντρί. Με τον Γιάννη γνωριζό-
ντανε από χρόνια, κ' είχε κοιμηθεί πολλές φορές στη στάνη. Οι άλλοι τρεις ήτανε καρβουνιάρηδες, που κάνανε κάρβουνα εκεί κοντά. Οι άλλοι δυο ήτανε ψαράδες, ο γερο- Ψύλλος με τον γυιό του τον Κωσταντή.

Καθόντανε λοιπόν γύρω στον σοφρά και τρώ-
γανε. Απάνω στο τραπέζι ήτανε κρέατα, μπιτζίθρες ανάλατες, μαουρία, αγίγια, ψάρια, μπεκάτσες ψητές, τσίχλες, κι άλλα πουλιά του κυνηγιού.

Ο ένας ο καρβουνιάρης ήτανε από τα μπουγάζια της Πόλης, από τη Μάδου-
το, κ' ήξερε κ' έφηνε καλά, είχε και φωνή γλυ-
κειά και βαρεία, τσουρόδι-
κο. Έπαλε το "Μεγάληνον ψυχή μου" με τέτοιο μεράκι, που κλάψανε οι άλλοι που τον ακούγανε, κι ο Γιάννης ο Βλογημένος. Το καλύβι γίνηκε σαν εκκλησιά, έλεγεσ πως εκεί μέσα γεννήθηκε ο Χριστός.

Απ' όζω ο χιονιάς μούγκριζε και τσάκιζε τα ρουπάκια. Ο γερο-Στριγκάρος καθότανε στα σκοτεινά συλλογισμένος και μασούσε το μoustάκι του. Φορούσε μια κατσούλα από αστραχάν, μ' όλο που έκανε ζέστη, κ' είχε κομμένη την απαλάμη του κάθε χεριού του μέσα στ' ανοικτό μανίκι τ' αλλουνού χεριού.

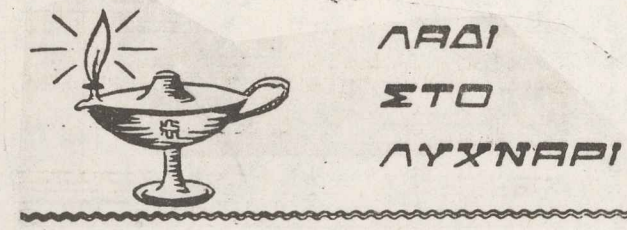
Για μια στιγμή σιωπάσανε να κουβεντιά-
ζουνε. Ο Στριγκάρος, σκυφτός, κοίταζε το κάμα. Κούνησε κάμποσο το κεφάλι του, κι άνοιξε το στόμα του κ' είπε: "Βρε παιδιά,καλά εσείς, γιορτάζετε τη χάρη Του, είσαστε καλοί άνθρωποι. Αμ' εγώ, τι ψυχή θα παραδώσω", που σκότωσα καμιά κοσραριά ανθρώπους; Ακόμα και γυναικές ξεκοίλιασα, και μορρά πράγματα κάλασα!"

Κανένas δε μίλησε. Ύστερ' από ώρα, σαν νά 'τανε μοναχός, ξανακούνησε το κεφάλι του κι αναστέναζε κ' είπε:

"Άραγε υπάρχει Κόλαση και Παράδει-
σος;..."

Και δάγκασε το μoustάκι του. Ξανακού-
νησε το κεφάλι του κ' είπε μέσα στο στόμα του, σαν να μιλούσε με τον εαυτό του: "Δεν μπορεί! Κάι τις θα υπάρχει..."

Και δεν ξαναμίλησε.

Οι πρόσφατοι κρίκοι της αλυσίδας αγάπης και τα καινούργια φτερά για το Σύνδεσμο και την εφημερίδα μας είναι:

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Κ.Ν.»

—Πεννίντα χιλιάδες (50.000 δρχ.), η κ. **Φωτεινή Θεοδώρου Μπαρ-
γιάννη**, που διαμένει στα Γιάννινα, στη μνήμη του λατρευτού συζύγου της Θεοδώρου.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.), ο κ. **Σωτήριος Γκογκάκης** και η σύζυ-
γός του **Θεοδώρα**, που διαμένουν στα Γιάννινα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) ο κ. **Ευάγγελος Γκαρτζονίκας**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η κ. **Ευδοξία Φαρίνα-Τσόλα**, που δια-
μένει στην Αμερική.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η κ. **Ελένη Ράπτη**, που διαμένει στα Ιωάννινα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η κ. **Σοφία Βασιλείου-Τσόλα**, που δια-
μένει στα Γιάννινα.

—Χίλιες (1.000 δρχ.) η κ. **Βικτωρία Μπακόλα**, που διαμένει στα Γιάν-
νινα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η κ. **Αικατερίνη Μουσαφιρή-Γκολφι-
νοπούλου**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Επτά χιλιάδες πεντακόσιες (7.500 δρχ.) η κ. **Μαρία Γκαρτζονίκα**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η κ. **Σωτηρία Αλεξίου**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η κ. **Χαριτίνα Κολιού**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) ο κ. **Δημήτρης Θεοκάρης**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η κ. **Περσεφόνη Λώλα-Πολίτη**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο κ. **Ευάγγελος Μπτρογιώργος**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Δύο χιλιάδες πεντακόσιες (2.500 δρχ.) ο κ. **Σωτήριος Μπελεβέντης**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Χίλιες (1.000 δρχ.) ο κ. **Δημήτριος Τζομάκας**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η κ. **Ελένη Λώλα**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο κ. **Ευριπίδης Πατούνης**, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο κ. **Ιωάννης Ρούκης**, που διαμένει στο Μαχαίρα-Αιτωλοακαρνανίας.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο κ. **Ευστάθιος Χ. Μπάστας**, Θεολό-
γος-Λογοτέχνης, που ζει και αγωνίζεται στην Αθήνα.

—Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο κ. **Γεώργιος Κογιώνης**, Θεολόγος, που ζει και μοχθεί στα Γιάννινα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) ο κ. **Βασίλειος Μπαργιάννης**, Δ/ντης του 2ου Λυκείου Χανίων-Κρήτης, στη μνήμη του αξέχαστου και πολυαγα-
πημένου του ξαδέλφου Θεοδώρου Μπαργιάννη, με τη διαβεβαίωση, ότι θα τον θυμούνται πάντα.

—Είκοσι χιλιάδες (20.000 δρχ.) ο κ. **Χρήστος Γκατζάστρας**, που δια-
μένει στην Αυστραλία.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) ο κ. **Κλεισθένης Ζάγκλης**, που διαμέ-
νει στην Άρτα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο κ. **Αριστοτέλης Κώσις**, που διαμέ-
νει στην Άρτα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο κ. **Πέτρος Αρλέτος**, που διαμένει στους Καλαρρύτες.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) ο κ. **Βασίλειος Μπαργιάννης**, Δ/ντης του 2ου Λυκείου Χανίων-Κρήτης, στη μνήμη του αξέχαστου και πολυαγα-
πημένου του ξαδέλφου Θεοδώρου Μπαργιάννη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Η εξαιρετη συμπατριώτισσά μας στα Γιάννινα **ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΚΟΥΜΑ** του **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ**, καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, αρραβωνιά-
στηκε με τον επίσης εξαιρετο συμπατριώτη μας **ΓΕΩΡΓΙΟ ΚΟΥΤΑΡΕΛΑ** του **Μιχαήλ**, ιδιωτικό υπάλληλο, που διαμένει στη Γυρτώνη Λαρίσης.

Το **Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου** μας συγχαίρει θερμά το εκλε-
κτό ζεύγος των μνηστευμένων και τους εύχεται καλά στέφανα.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Το **Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου** μας συγχαίρει θερμά: —Τον εκλεκτό συμπατριώτη μας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟ ΜΑΤΖΑΒΙΝΗ** του **Δημητρί-
ου**, που πρόσφατα πήρε το πτυχίο της Ιατρικής Σχολής και την άδεια ασκήσε-
ως επαγγέλματος και του εύχεται καλή σταδιοδρομία.

—Την εξαιρετη και δραστήρια συμπατριώτισσά μας κ. **ΒΑΣΩ ΜΑΤΖΑΒΙΝΗ** σύζυγο του Προέδρου του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλαρρυ-
τών κ. **Δημητρίου Ματζαβίνη**, για την εκλογή της στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εμπορικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Ιωαννίνων και της εύχεται καλή επιτυχία, στα νέα της καθήκοντα.

ΘΑΝΑΤΟΙ

—Ο αειμνητος συμπατριώτης μας **Γιάννης Σπήλιος του Πέτρου**, στη Φαρκαδών Τρικάλων (έπεσε θύμα αυτοκινητιστικού ατυχήματος).

—Η αειμνηστη συμπατριώτισσά μας **Αικατερίνη Αθανασίου Σακογιάννη**, στην Περαχώρα Τυρνάβου.

Το **Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου** μας εκφράζει τη θαυμάτη λύπη και οδύνή του, για το θάνατο των αγαπητών συμπατριωτών μας, συλ-
λυπείται τους οικείους τους και τους συγγενείς τους και εύχεται όπως το χόμα της Θεσσαλικής γης, που τους σκέπασε να είναι ελαφρύ και η μνήμη τους αιώνια.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών, ανακοινώνεται ότι, συνε-
χίζονται οι προσφορές-δωρεές των απανταχού συμπατριωτών μας και φιλών του χωριού, για τη συντήρηση και ανακαίνιση του Ιερού Ενοριακού Ναού (συνταξη μελέτης) όπως παρα-
κότα:

1. Ο κ. **Σπύρος** και **Ειρήνη Μπελλά-
λη**, από Λάρισα, προσέφερε το ποσό των δέκα χιλιάδων δραχμών (10.000), στη μνήμη της μητέρας τους Κων/νου και Μαρίας.

2. Ο κ. **Γεώργιος Μπελεβέντης**, από Ιωάννινα, προσέφερε το ποσό των είκοσι και μιας χιλιάδων δραχμών (21.000), στη μνήμη Αγγαίας και Χαρί-
κλειας Μπελεβέντη.

3. Ο κ. **Γεώργιος Σούλης**, από Ιωάν-
νινα, προσέφερε το ποσό των δέκα χιλιάδων δραχμών (10.000), στη μνήμη των γονέων και αδελφών του Κων/νου, Αικατερίνης, Χρήστου, Ανδρέα και Κων/νου.

4. Η κ. **Ελένη Ζαφειρίου-Βογιάρου**, από Αθήνα, προσέφερε το ποσό των πενήντα χιλιάδων δραχμών (50.000), στη μνήμη του λατρευτού συζύγου της Θεοδώρου.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού ευχαριστεί θερμά όλους τους ανωτέρω δωρητές. Επίσης κάνει γνωστό στους συμπα-
τριώτες και φίλους του χωριού ότι, από την αρμόδια υπηρεσία (ΤΥΔΚ) της Περιφερειακής Διοίκησης Ιωαννίνων, άρχισαν οι προσεργασίες, για την εφαρ-
μογή της συνταχθείσας μελέτης απο-
κατάστασης του Ιερού Ναού και οι ερ-
γασίες θα αρχίσουν την άνοιξη, μόλις οι καιρικές συνθήκες το επιτρέ-
ψουν. Ήδη εξασφαλιστηκαν, από κρα-
τική επιχορήγηση, 10.000.000 δραχμές από το έτος 1997 και 10.000.000 δραχ-
μές από το έτος 1998. Σύνολο 20.000.000 δραχμές. Ο προϋπολογι-
σμός μελέτης προβλέπει 63.000.000 δραχμές περίπου.

ρε το ποσό των εκατό χιλιάδων δραχ-
μών (100.000), ως συμπλήρωμα ποσού, για την αγορά και τοποθέτηση, από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο, μοκέτας στο δάπεδο του κυρίως Ναού και στο Ιερό (Αγίο Βήμα) του Αγίου Νικολάου.

9. Ο κ. **Βύρων Χριστοφόρου Κωστα-
δήμας**, από τα Ιωάννινα, προσέφερε ένα γαλλικό πορσελάνινο δοχείο (λεκάνη) με κανάτα, αξίας τριάντα χιλιάδων (30.000), για την τέλεση του Αγιασμού.

10. **Ανώνυμος** συμπατριώτης, από τα Γιάννινα, προσέφερε το ποσό των πενήντα χιλιάδων δραχμών (50.000), για την αντιμετώπιση γενικότερων αναγκών του Ιερού Ναού.

11. Ο κ. **Πέτρος Βασιλείου Κόσις**, από τα Ιωάννινα, προσέφερε το ποσό των είκοσι χιλιάδων δραχμών (20.000).

12. Ο κ. **Χριστόφορος Σιάμος**, από Μεσολόγγι, προσέφερε το ποσό των είκοσι χιλιάδων δραχμών (20.000).

13. Η κ. **Μαριγούλα Κουτσονίκα**, από Μεσολόγγι, προσέφερε το ποσό των είκοσι χιλιάδων δραχμών (20.000).

14. Η κ. **Τουτούκη Ευτυχία**, από τα Τρίκαλα, προσέφερε το ποσό των δέκα χιλιάδων δραχμών (10.000).

15. Ο κ. **Ταμπουνιδης Ιωάννης**, από τα Τρίκαλα, προσέφερε το ποσό των πενήντα χιλιάδων δραχμών (5.000).

16. Η κ. **Φωτεινή Θεοδ. Μπαργιάννη**, από τα Ιωάννινα, προσέ-
φερε το ποσό των πενήντα χιλιάδων δραχμών (50.000, στη μνήμη του λατρευτού συζύγου της Θεοδώρου.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού ευχαριστεί θερμά όλους τους ανωτέρω δωρητές. Επίσης κάνει γνωστό στους συμπα-
τριώτες και φίλους του χωριού ότι, από την αρμόδια υπηρεσία (ΤΥΔΚ) της Περιφερειακής Διοίκησης Ιωαννίνων, άρχισαν οι προσεργασίες, για την εφαρ-
μογή της συνταχθείσας μελέτης απο-
κατάστασης του Ιερού Ναού και οι ερ-
γασίες θα αρχίσουν την άνοιξη, μόλις οι καιρικές συνθήκες το επιτρέ-
ψουν. Ήδη εξασφαλιστηκαν, από κρα-
τική επιχορήγηση, 10.000.000 δραχμές από το έτος 1997 και 10.000.000 δραχ-
μές από το έτος 1998. Σύνολο 20.000.000 δραχμές. Ο προϋπολογι-
σμός μελέτης προβλέπει 63.000.000 δραχμές περίπου.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

✓ Ο Πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτιών "Η ΠΙΝΔΟΣ" ανακοινώνει στους αγαπητούς συμπατριώτες, ότι όσα κείμενα ή σχόλια δημοσιεύονται στις στήλες της Εφημερίδας "ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ" και δεν φέρουν την υπογραφή των συντακτών τους, απηχούν τις απόψεις και θέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου.

✓ Συχνά διαβάζουμε σε εφημερίδες, ότι δίδονται πιστώσεις από την Πολιτεία για επισκευές και ανακαινίσεις παραδοσιακών μύλων και νεροτριβών. Και οι μύλοι του χωριού μας ασφαλώς χρειάζονται ανακαίνιση γιατί συνδέονται με ευχάριστες στιγμές και την ιστορία του χωριού μας. πρέπει η Κοινοτική μας Αρχή να στρέψει το ενδιαφέρον της και προς τον τομέα αυτό και να φροντίσει για την ανακαίνιση τόσο του Μύλου που βρίσκεται μέσα στο χωριό (δίπλα από το σπίτι του Νικ. Μπακκούση) όσο του Μύλου στη θέση Κουιάσα, που είχε και νεροτριβές και ματσάνια.

✓ Τρία εικονίσματα υπάρχουν από την παραδοσιακή γέφυρα Κουιάσα μέχρι το χωριό μας, στο όμορφο αυτό πεζοπορικό μονοπάτι που περνά από το Κουκούλι. Σήμερα και τα τρία εικονίσματα βρίσκονται σε άθλια κατάσταση. Ποιός αλήθεια πρέπει να ατα επισκευάσει; Η Κοινότητα, το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο, οι ιδιώτες ή οι Σύλλογοι του χωριού μας. Όσοι πιστοί προσέλθετε, για ένα ακόμη θεάρεστο έργο.

✓ Το νεκροταφείο του χωριού μας, δεν παρουσιάζει ικανοποιητική εικόνα από άποψη καθαριότητας. Οι αρμόδιοι ας φρο-

ντίσουν και το θέμα αυτό, οι δε συμπατριώτες μας και οι ξένοι που φθάνουν στην Τσόρα και παρκάρουν τ' αυτοκίνητά τους έξω από το νεκροταφείο, ας προσέξουν το θέμα της καθαριότητας, στην είσοδο αυτή του χωριού μας.

✓ Μας ερωτούν οι ξένοι και με τη σειρά μας ρωτούμε κι εμείς αν λειτουργεί ο κοινωτικός ξενώνας του χωριού μας, αν έχει οριστεί υπεύθυνος για τη διαχείρισή του και αν είναι κατάλληλος να δεχθεί επισκέψεις για διανυκτέρευση.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι έχουν ξοδευτεί αρκετά εκατομμύρια, μέχρι σήμερα, για το σκοπό αυτό, αλλά ξενώνα ακούμε και ξενώνα δεν βλέπουμε. Ευτυχώς και στο σημείο αυτό η ιδιωτική πρωτοβουλία έκανε και πάλι το θαύμα της. Συγχαρητήρια τόσο στο Ναπ. Ζάγκλη όσο και στον Παύλο Πατούνη, που δημιούργησαν θαύματα και στο σημείο αυτό, με ευεργετικές συνέπειες για το χωριό μας.

✓ Μπάζα σε κεντρικό δρόμο του χωριού μας κοντά στην πλατεία, από επισκευές οικιών και άλλες οικοδομικές εργασίες. Ποιός αλήθεια ευθύνεται, για την απομάκρυνση των άχρηστων υλικών; Ασφαλώς εκείνος που κάνει τις εργασίες κι αν αυτός δυστροπεί το λόγο έχει η Κοινοτική Αρχή και η Δικαιοσύνη.

✓ Ο αγωγός νερού που υδρεύει το χωριό μας είναι σπασμένος στη θέση "Ιντεριάλη"

αρκετές ημέρες, με δυσμενείς συνέπειες στην καλή ύδρευση των κατοίκων. Η Κοινοτική Αρχή έχει χρέος να αποκαθιστά αμέσως τις βλάβες αυτές, αλλά και κάθε βλάβη στο σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης.

✓ Το ρολόι στο κωδωνοστάσιο του Αγίου Νικολάου είναι χαλασμένο από αρκετό καιρό και κανείς από τους υπεύθυνους δεν λέει να το επισκευάσει. Τίνος αλήθεια είναι καθήκον, του Προέδρου Κοινότητας ή του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου;

✓ Όσοι ξένοι θέλουν να επισκεφθούν το χωριό μας και περνούν από τα Γιάννινα δε συναντούν πουθενά ενδεικτικές πινακίδες μέχρι το Πετροβούνι και τη διασταύρωση προς Χουλιαράδες. Ούτε στη διασταύρωση προς Ανατολή, ούτε καθώς τελειώνει ο Κατοικιάς, στη διασταύρωση προς Δροσοχώρι, ούτε στη διασταύρωση προς Καλέτζι και Πετροβούνι. Πουθενά πινακίδα με την ένδειξη προς τα ιστορικά χωριά Καλαρρυτιές και Συρράκο. Είναι λοιπόν εύκολο στον ξένο να χαθεί και ν' ακολουθήσει άλλη διαδρομή από την κανονική. Υπάρχει λοιπόν αδήριστη ανάγκη να τοποθετηθούν το συντομότερο δυνατό οι πινακίδες αυτές σ' όλες τις σχετικές διασταυρώσεις και προς τούτο πρέπει να κινηθεί άμεσα η Κοινοτική Αρχή του χωριού μας, στις αρμόδιες Αρχές.

✓ Με λαμπρότητα, επισημότητα και παρουσία πολλών συμπατριωτών μας και

ξένων από διάφορα σημεία της χώρας μας, εορτάστηκε στις 6 Δεκεμβρίου η εορτή του ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, προστάτου και πολιούχου του χωριού μας. Σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα μας όταν γιορτάζει ο Άγιος Νικόλαος ή οι άλλοι Άγιοι των Εξωκκλησιών του χωριού μας κάποιος χωριανός ή σε συνεννόηση με άλλον χωριανό αναλαμβάνουν να ετοιμάσουν τα της εορτής και να προσκομίσουν στην Εκκλησία την απλάδα με το σιτάρι, τους άρτους και ότι άλλο χρειάζεται.

Εφέτος ανέλαβαν αυτό το ιερό καθήκον από κοινού και σε συνεννόηση με το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο δύο αξιόλογες και σεβαστές κυρίες του χωριού μας οι κ.κ. Μαργαρίτα Γκογκάκη και Γούλα Μπέρκου, σύζυγοι των αείμνηστων και ανεπανάληπτων συμπατριωτών μας Πέτρου Γκογκάκη και Γεωργίου Μπέρκου. Οι δύο κυρίες προσκόμισαν στην Εκκλησία ότι χρειαζόνταν για την Αρτοκλασία και αιφνιδίως και κατά παράβαση του σχετικού εθίμου (κανένας δεν τόλμησε να το παραβιάσει μέχρι τώρα) βρέθηκαν στο σχετικό τραπέζι της Εκκλησίας δύο απλάδες και δύο καλάθια με άρτους. Είναι φανερό βέβαια τι επεδίωκαν, όσοι προέβησαν στην πράξη αυτή και δεν χρειάζονται ιδιαίτερα σχόλια. Θα ρωτήσουμε λοιπόν τον Πρόεδρο και τα μέλη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου. Αν του χρόνου παρουσιαστούν 5 απλάδες και 5 καλάθια άρτων, τι θα κάνετε αγαπητοί φίλοι; Θα παραβιάσετε πάλι το έθιμο ή θα βάλετε κάποια τάξη από φέτος, που θα κατοχυρώνει εσαεί, τα όσα θέσπισαν με σοφία οι αείμνηστοι πρόγονοί μας;

Ενσταλείς νέοι και νέες του Χορευτικού μας Ομίλου στην πλατεία των Καλαρρυτιών